

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№ РД 09-..... 20.... г.

На основание чл. 13д, ал. 2, т. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс, във връзка с осигуряването на обучението по учебен предмет и Заповед № РД09-...../...2022 г. на министъра на образованието и науката

УТВЪРЖДАВАМ

учебна програма за специфична професионална подготовка по учебен предмет **графични техники - теория** за професионалното направление код 213 „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“, професия код 213070 „Графичен дизайнер“, специалност код 2130701 „Графичен дизайн“ съгласно приложението.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2022/2023 година.

Х

Мария Гайдарова
Зам.-министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

УЧЕБНА ПРОГРАМА
ЗА СПЕЦИФИЧНА ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА
ПО
УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ
ГРАФИЧНИ ТЕХНИКИ
ТЕОРИЯ

Утвърдена със Заповед № РД 09-.....20..... г.

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

Код 213 „АУДИО-ВИЗУАЛНИ ИЗКУСТВА И ТЕХНИКИ; ПРОИЗВОДСТВО НА МЕДИЙНИ“

ПРОФЕСИЯ:

Код 213070 „ГРАФИЧЕН ДИЗАЙНЕР“

СПЕЦИАЛНОСТ:

Код 2130701 „ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН“

София, 2022 година

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по учебен предмет **графични техники - теория** е предназначена за професията „Графичен дизайнер“, специалност „Графичен дизайн“ от професионално направление „Аудио-визуални техники; производство на медийни продукти“, съгласно типовите учебни планове за професионално образование с интензивно изучаване на чужд език, разширено изучаване на чужд език и без интензивно и без разширено изучаване на чужд език в паралелки във всички форми на обучение.

Учебната програма обхваща материал, основополагащ за познанията на учениците относно изящното и приложното направление на графиката като изкуство, графичните жанрове натюрморт, пейзаж, портрет, фигурална композиция, графичен цикъл, екслибрис, непрекъснато увеличаващият се обхватът на приложното направление на графиката (всички видове свързани с литературен текст и предназначени за оформление на книги и списания илюстрации, обложки, корици, както и карикатурата, плаката, етикета, пощенската марка, запазен знак, шрифт и др.), да усвоят отпечатването на проектираните от тях творби в различни графични техники – високо печатни, дълбокопечатни и повърхненопечатни.

Учебното съдържание е разпределено в V раздела, като в тях се конкретизира броят на учебните часове и включените теми. Всяка тема се разпределя от учителя в началото на учебната година.

Обучението по предмета се извършва във взаимовръзка с учебните предмети от отрасловата и специфичната професионална подготовка.

Спецификата на обучението налага учебният процес да се провежда в специализирано графично ателие, оборудвано с графична преса и инструменти, за отпечатване на графични творби. Приложният характер на учебния предмет изисква онагледяване с разнообразни материали и репродукции на художествени произведения, посещение на традиционни и мултимедийни изложби, виртуални библиотеки, сайтове и др.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

Обучението по предмета има за цел учениците да придобият изобразителна и визуална култура чрез натрупване на знания и умения с помощта на овладяването на графични техники и материали за печат и използването на елементите на графичния език – точка, линия, шрих, растер, фактури, петно, цвят. Да се научат да изразяват формата, материите и пространството чрез графични изразни средства, да използват и комбинират различни графични техники, да предават завършеност на творбата, да прилагат постигнатите знания в оформлението на различните печатни издания. Формирането на професионални знания и умения се постига чрез усвояване на

специфичните правила за работа с материалите като различни видове хартии, пера, четки, туш, резци и щихели и офортни игли.

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Разпределение на учебното време:

Общият брой часове по учебния предмет графични техники - теория, е определен в типовите учебни планове за съответната специалност в специфична професионална подготовка.

Варианти	Вариант I	Вариант II
Часове по типов учебен план	18 учебни часа	54 учебни часа

Раздели, теми и препоръчителен брой часове

Учебното съдържание е структурирано в V раздела. За всеки раздел са записани препоръчителен брой учебни часове и теми. Учебните часове се разпределят по раздели и теми в началото на всяка учебна година от учителя, в зависимост от броя часове, определени в типовия учебен план за съответния клас, методите на обучение и целите на програмата. Усвояването на учебното съдържание може да се планира и в учебната програма за разширена професионална подготовка, както и при провеждането на практическото обучение в реална работна среда за учениците в дуална форма на обучение.

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ВАРИАНТ I (дневна форма)		ВАРИАНТ II (дуална форма)	
		Препоръчителен брой часове		Препоръчителен брой часове	
I.	Въведение в печатната графика – висок, дълбок и повърхностен печат	4	10	4	10
1.	Графиката като самостоятелен вид изкуство. Езикът на изящната графика. Увод в печатната графика, техниката на дълбокия печат. Суха игла – специфика на материала.				
2.	Дълбок печат – техника и творчество. Прехвърляне на рисунка върху форма.				
3.	Повърхнен печат. Специфика.				

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ВАРИАНТ I (дневна форма)		ВАРИАНТ II (дуална форма)	
		Препоръчителен брой часове		Препоръчителен брой часове	
II.	Разширяване на възможностите за приложение на графичните техники като изразно средство	7	16	7	16
4.	Екслибрис. Графика, миниатюра.				
5.	Високопечатни техники. Линогравюра – техника и творчество. Игра на линията в пространството. Натюрморт.				
6.	Проблематика на портрета. Обогаляване на възможностите за изява чрез вида материал (линорез).				
7.	Сложен натюрморт за допълнително разгръщане на композиционните похвати. Разгръщане на графичните изразни средства.				
III.	Организиране на формата, материята и пространството в графичната творба	2	8	2	8
8.	Проблеми на композицията.				
9.	Използване на различни графични техники при реализация на творческа задача.				
IV.	Обхват на приложното направление на графиката. Печатни технологии	3	8	3	8
11.	Печатен дизайн и оформление – книги, периодични издания, плакати. Офсетов печат.				
12.	Графична идентичност - фирмена (корпоративна) символика. Други печатни техники (ситопечат, тампо-нен печат и др.).				

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ВАРИАНТ I (дневна форма)		ВАРИАНТ II (дуална форма)	
		Препоръчителен брой часове		Препоръчителен брой часове	
V.	Съвременни графични технологии	2	12	2	12
12.	Общи сведения за компютърните графични програми. Принтиране. Видове принтери. Изобразителни възможности на векторната графика				
	ОБЩ БРОЙ ЧАСОВЕ:	18	54	18	54

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ УЧЕНОТО – ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ

В резултат от обучението ученикът трябва да притежава следните знания, умения и компетентности:

знания:

- основните понятия в графиката;
- изискванията за работа с графични материали;
- изобразителните възможности на различните графични техники;
- да използват правилно и на място специфичната графична терминология.

умения:

- създава графична творба;
- работи умело с инструментариума на графичното ателие;
- постига графична контрастност на изображението при отпечатък.

компетентности:

- мотивира самостоятелно и в екип мястото и ролята на конкретната творба в структурата на цялостния културен продукт;
- самостоятелно и творчески прилага теоретичните знания в дизайнерски задачи.

V. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

Учебната програма е разработена в изпълнение на Дейност 2 „Дейности в подкрепа на образователната система“ по проект BG05M2OP001-2.014-0001 „Подкрепа за дуалната система на обучение“, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове с авторски колектив:

1. Петя Герасимова – СУ „Черноризец Храбър“, гр. Пловдив
2. Румяна Григорова – СУ „Черноризец Храбър“, гр. Пловдив
3. Атанас Янев - СУ „Черноризец Храбър“, гр. Пловдив

Съгласувана с външни експерти:

1. инж. Маргарита Гатева – гр. София
2. д-р инж. Цветанка Апостолова – гр. София

VI. ЛИТЕРАТУРА

1. Томов, Е. Графични техники и технологии. Наука и изкуство 1964.
2. Томов, Е. Дълбокопечатни гравюри. Наука и изкуство 1974.
3. Томов, Е. Високопечатни гравюри. Наука и изкуство 1973.
4. Томов, Е. Повърхнен печат/литография. Наука и изкуство 1975.
5. Томов, Е. Екслибрис. Наука и изкуство 1977.